

Til: Miljø- og energikomiteen på Stortinget, parlamentariske ledere, statsråd Schjøtt-Pedersen

Kopi: Miljøverndepartementet (postmottak@md.dep.no)

4. mars 2013

Restriktivt regelverk for snøscooterkjøring i utmark

Vi viser til representantforslag (Dok-8) om økt lokalt selvstyre i saker om motorferdsel i utmark og representantforslag om endring i § 3 lov om motorferdsel i utmark (lokal forvaltning av snøscootertraseer). Naturvernforbundet sender med dette våre innspill i forbindelse med behandling av saken på Stortinget.

Naturvernforbundet har med sine nesten 100 lokallag rundt om i landet en god oversikt og innblikk i hvordan dagens regelverk forvaltes og brukes lokalt. Det gjelder også for forsøkskommunene og i de nordligste fylkene.

Hovedformålet med Høyre og Frps forslag til Stortinget om endring av motorferdselsloven er at alle kommuner skal få myndighet til å opprette snøskuterløyper for fornøyleskjøring. Dette er en utvikling Naturvernforbundet er sterkt imot. I argumentasjonen i forslagene støtter særlig Høyre seg på resultatene fra et forsøksprosjekt gjennomført i flere kommuner i årene frem til 2005. Resultatene fra forsøket er oppsummert av NINA (Norsk institutt for naturforskning), Rapport 90-2005. Utdragene Høyre har valgt å benytte i sin bakgrunnsinformasjon gir ikke et riktig bilde av konklusjonene i rapporten. På mange måter var forsøket mislykket, siden det faktisk ble mer trafikk og støy i forsøkskommunene. Naturvernforbundet vil også understreke at det har vært en dramatisk økning i motorisert ferdse i de åtte årene

som har gått etter at dette forsøket ble avsluttet. Vi vil derfor sterkt advare mot å endre regelverket uten at ny og oppdatert kunnskap er innhentet først, og viser i så måte til Naturmangfoldlovens §8 «om Kunnskapsgrunnlaget». Her er kortversjonen fra rapporten, med hovedvekt på de funn som Naturvernforbundet mener er relevante for den diskusjonen Stortinget nå skal ha:

Resultater fra forsøksprosjektet, oppsummert i NINA rapport fra 2005

- Totalomfanget av skuterkjøring gikk ikke ned og ulovlig kjøring fortsetter i forskjellige omfang.
- Ulovlig kjøring foregår fremdeles også i de sårbare områdene til tross for arealsonering og etablering av løyper for rekreasjonskjøring. «Ulovlig kjøring, dispensasjoner og for dårlig hensyn til sårbarhet i bestemmelsene gjør at vi ikke vurderer den oppnådde reduksjonen av kjøreomfang i sårbare områder til å ha nådd et minimumsnivå» – slik delmålet uttrykkelig forutsatte.
- Støyproblemet har til dels økt
- Ulovlig kjøring foregår spesielt inne i hytteområder, hvor sjåførene ikke benytter anlagte tilførselsveier inn til rekreasjonsløypene. Dette har økt støyproblemene i slike områder.

Vi reagerer også på måten Høyre presenterer dagens regelverk. Blant annet sies det i Dok-8 forslaget at «*praktiseringen av lovverket i liten grad ivaretar lokale variasjoner og tilpasninger i utøvelsen av motorisert ferdsel*». Det er kommunen som er forvaltningsmyndighet for motorferdsselsloven i dag og det er stor variasjon i hvordan kommunen benytter dagens regelverk. Naturvernforbundet opplever at dagens regelverk nettopp gir stor frihet til lokale variasjoner og tilpasninger, og vi ser at mange kommuner har en svært liberal dispensasjonspraksis.

Ulovlig kjøring må ikke «premieres» med et mer liberalt regelverk

Det er jevnlig medieoppslag der politiet fortviler over omfattende ulovlig kjøring, selv i områder med et utbredt lovlig løypenett (dokumentasjon kan ettersendes). Det viser at opprettelsen av rekreasjonsløyper ikke fjerner ulovlig kjøring. I praksis bidrar dette til å øke radiusen med kjøring totalt sett, jf NINA. Samtidig øker behovet for kontroll. Naturvernforbundet mener det er viktig med sterke kontrollorgan for å redusere ulovlig motorferdsel i utmark. Dette gjelder allerede, med dagens restriktive lovverk. Hovedansvaret for kontroll bør ligge hos politiet. Også SNOs og Fjelloppsynets roller og funksjoner må styrkes for å komme denne faunakriminaliteten til livs

Kunnskapsgrunnlaget er for dårlig

Naturvernforbundet mener Stortinget trenger oppdatert informasjon om utviklingen av den motoriserte ferdsel etter 2005. Vi ber derfor MD foreta en mer systematisk oppdatering av kunnskapsgrunnlaget før lovendringsforslag fremmes. Spesielt vil det være nyttig å få fram utviklingen i forsøkskommunene. Vår erfaring er at forsøkskommunene ikke har maktet å forvalte motorisert ferdsel innen for lovens og forsøkets rammer.

Nei til snøskuterløyper for fornøyleskjøring

Plan og bygningsloven kan allerede i dag benyttes til å etablere motorkjøretøybaner, og det er ikke nødvendig med en lovendring for å videreføre dette. Naturvernforbundet mener at dersom Stortinget skulle vedta at kommunene kan etablere snøskuterløyper for fornøyleskjøring, så må det være en uomtvistelig forutsetning at all trafikken utenom løypene forsvinner. Dersom kommuneplan benyttes for å foreslå traseer til fornøyleskjøring, er det svært viktig at det gjøres en grundig konsekvensutredning. Faren ved å etablere løyper etter plan- og bygningsloven er at det er vanskelig å endre og trekke tilbake eventuelle løyper som viser seg å skape konflikter man ikke var klar over i ettertid. Erfaringene som oppsummeres i NINA rapporten fra 2005 viser med tydelighet at ulovlig kjøring i sårbare områder ikke reduseres til et minimum, selv om lovlig løyper etableres. Og ulovlig kjøring i områder nær etablerte løyper økte, og dette er et alvorlig problem som eventuelt må løses.

Forsøket med lokal forvaltning av rekreasjonskjøring viser også at aktører som representerer naturvern- og friluftslivssiden, i motsetning til snøskuterinteressene, nesten ikke er trukket inn i lokale planprosesser overhodet. Et annet viktig moment er at kartlegging av viktige natur- og friluftsområder i kommunene viser seg å være mangelfull og at lokalt kjennskap til slike områder i saksbehandlerapparatet kan bli tilfeldig. I tillegg er ofte relevant biologisk og miljøfaglig kunnskap ofte fraværende på lokalt nivå. Dermed er det fagkunnskapen hos fylkesmann og fylkeskommunen som har vært avgjørende for at gjeldende lover og forskrifter i miljølovgivningen følges.

Naturvernforbundet mener at en annen forutsetning for at kommunene skal kunne benytte plan- og bygningsloven for å etablere begrensede skuterløyper, er at sektormyndigheter og fylkeskommunen må spille en mer aktiv rolle i hele planprosessen. Dette innebærer en avklaring av deres rolle som veileder underveis i planprosessen og ikke minst deres rolle som kvalitetssikrer i planfaglige, juridiske, miljømessige og næringsmessige spørsmål.

Konsekvensene av mer skuterkjøring på folkehelsen må utredes

I ny helselov fra 2011 er det et krav om at tiltak kommuner iverksetter også må konsekvensutredes med hensyn til innbyggernes helse. Tilrettelegging for økt motorferdsel kan innvirke på hvordan særlig unge mennesker velger å bruke naturen, og om de er fysisk aktive i fritiden eller ikke. Det er verdt å legge merke til at Hattfjelldal, som har vært en av forsøkskommunene, har utmerket seg ved å ligge langt oppe på listen over kommuner med overvekt/fedme blant menn, ifølge folkehelseprofilen som er utarbeidet. I en tid der samfunnet ser etter tiltak for å få befolkningen til å være mer fysisk aktive vil det være et tilbakeskritt å tilrettelegge for ytterligere motorisert ferdsel framfor helsebringende fritidsaktiviteter. Naturvernforbundet mener det må gjøres en utredning på nasjonalt nivå for å se på hvilke effekt mer skuterkjøring kan få på folkehelsen.

Folk flest ferdes i naturen for å oppleve fred, ro og naturopplevelser

Motorferdsel i utmark kan være et svært forstyrrende element i naturopplevelsen. Om vinteren kan støy og forstyrrelser påvirke vilt som er særlige sårbare i den kalde årstiden. Mange arter og sårbare naturtyper må ikke få økt belastning, men det vil nettopp være tilfellet hvis det foretas en justering av regelverket slik at motorferdselen i utmark eskalerer. Skadene forsterkes ved at man ved hjelp av motorkjøretøy rekker over store avstander på kort tid og lettere kan nå inn til ellers lite berørte naturområder.

Ett enkelt motorkjøretøy behøver ikke isolert sett medføre noen stor skade eller ulempe, men summen av mange vil utgjøre en stor miljøbelastning. Naturvernforbundet støtter at motorferdsel i utmark som hovedregel er forbudt i Norge, slik det er med dagens lov. Samtidig er det viktig at regelverket ikke er til hinder for bruk av motorkjøretøy i forbindelse med næring og nyttetransport. Dette har Naturvernforbundet ved en rekke anledninger gitt konstruktive innspill på gjennom det nå skrinlagte arbeidet med ny motorferdsellov i utmark.

Naturvernforbundet ber Stortinget om å fastholde at dette skal være en forbudslov, med formål å redusere kjøring i utmark til det som er absolutt nødvendig, når de foreliggende Dok-8-forslagene skal behandles.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

Maren Esmark
generalsekretær

Arnodd Håpnes
fagleder naturmangfold

Harstad: Mye ulovlig snøskuterkjøring...

(Harstad tidende 02.13.2013)

De senere ukene har antall henvendelser om ulovlig scooterkjøring økt .. – Senest sist onsdag fikk vi melding fra turgåere som hadde observert tre scootere i Kilbotnmarka. Vi har også fått melding om kjøring i Sørليا, Sørlimarka og Finnslettheia. Dessuten har turgåere observert scooterspor i Kanebogen, Medkila, samt opp Vardheia og inn i Korsdalen ...

Vinje: Neppe lovlig kjøring ...

Vest-Telemark Blad, 15.1.2013

Laurdag var Telemark politidistrikts miljøkoordinator ute på snøskuterpatrulje saman med politiet i Vinje. Patruljen rapporterer at det har vore svært mange snøskuterar i terrenget, og det er lite truleg at alle desse har nødvendig løyve

Stor Elvdal: Villmannskjøring i Stor-Elvdal ...

Lørdag (10.04.2012) registrerte Statens naturoppsyn (SNO) en rekke spor etter ulovlig snøskuterkjøring. Bak ulovlighetene stod snøskuter-kjørere fra Opphus i Østerdalen. Sporene ble observert, fotografert og fulgt helt inn på tunet fra fly. Mandagen etter ble to skuterkjørere observert og forsøkt stanset ...

Varanger: Ulovlig kjøring i nasjonalpark ...

Nordlys 12.02.2013

- På Varangerhalvøya ble eksempelvis seks skutersjåfører tatt for kjøring i et vernet område ...

Vest-Telemark: Varsler politikontroller på facebookside ...

Telemarksavisa. 03.02.2013 19:53.

TOKKE/VINJE: Snøskuter-kjørere har den siste tiden holdt hverandre oppdatert om kontroller på Facebook. - Morsomt, sier politiet. Politiet er fullt klar over Facebook-gruppa sling Vest-Telemark, og mener det tyder på at det er flere som ikke holder seg på rett side av loven. ... skjønner at det er en del som kjører ulovlig, og det vet vi, sier Lia.

Alta: Ulovlige lufteturer ...

Altaposten. Publisert på nett 03.02.2013 09:18.

Flere personer brukte lørdagen til å ta ulovlige lufteturer. Lørdag fikk politiet i Vest-Finnmark flere meldinger om ulovlig scooterkjøring i Altaområdet.

Rana: Ulovlig kjøring ...

Rana Blad. Publisert på trykk 21.01.2013. Seksjon: General.

RANA: Politiet mottok lørdag tips om ulovlig scooterkjøring i Utskarpen. Dette vil bli fulgt opp fra politistasjonen ...

Vefsn: Fire pågrepet ...

Rana Blad. Publisert på trykk 14.01.2013.

VEFSN: Politiet pågrep lørdag fire snøscooterkjørere i 20-årene da de kjørte ulovlig i ut-mark i Elsfjord i Vefsn. ...

Pasvik: Utstrakt ulovlig kjøring ...

Finnmarken. 25.11.2012 08:03.

Lørdag kveld startet med at det ble det meldt til politiet at det foregår utstrakt ulovlig kjøring med snøskuter på kveldstid i helgene, nord for Skogfoss i Pasvikdalen.

(Kilde: Retriever)